

SREDNJA EUROPA NAKON RASPADA FRANAČKE DRŽAVE (OD 9. DO 11. STOLJEĆA)

Europsko gospodarstvo

Srednjovjekovna država nema jasnih granica. To je područje na kojem se poštuje kraljeva zapovijed. Razdoblje ranog srednjeg vijeka obilježila je deurbanizacija (propadanje antičkih gradova i napuštanje gradskog načina života), gašenje obrta i trgovine. Gospodarstvo se temelji na poljodjelstvu koje zbog loše kvalitete obrade zemlje i nedostatka gnojiva daje loš urod što uzrokuje pojavu gladi.

U vrijeme seobe naroda dolazi do raslojavanja društva i formiranja vladajućeg sloja (aristokracije ili plemstva). U 9. stoljeću završava proces pretvaranja slobodnih ratnika u zavisne seljake. Formiraju se vlastelinstva (feudalni zemljoposjedi). Dolazi do promjene u obradi zemlje – izvršena je podjela rada, krče se šume, uvodi se dvopoljni sustav obrade zemlje, usavršen je srp, koristi se plug s drvenim ralom.

Velikomoravska kneževina

Država zapadnih Slavena (uz rijeke Labu, Odru i Moravu), nastala je nakon raspada Franačke države. Najveći pritisak na Velikomoravsku kneževinu dolazio je od njemačkih vladara koji su svoj utjecaj širili djelovanjem njemačkih kršćanskih misionara. Kako bi se zaštitio od njemačkog pritiska i germanizacije velikomoravski knez Rastislav (846.- 870. godine) zatražio je pomoć od bizantskog cara. Car mu je poslao braću Konstantina (Ćirila) i Metoda misionare iz Soluna (Grčka). Propovijedaju i šire kršćanstvo na slavenskom jeziku, a po uzoru na grčki alfabet sastavili su novo pismo – glagoljicu. Njemački biskupi optužili su ih da šire krivovjerje, pa su Konstantin i Metod morali otići u Rim na saslušanje kod pape. Tijekom svog putovanja u Rim prošli su kroz hrvatske zemlje. U Rimu su dokazali ispravnost svog učenja i dobili su od pape dozvolu za vršenje službe na slavenskom jeziku. Konstantin je umro u Rimu, a Metod se vratio i postao biskup u Moravskoj. Knez Rastislav je zbačen u pobuni koju je uz pomoć Nijemaca organizirao Svatopluk. Nakon Metodove smrti njegovi učenici su protjerani iz Moravske. Metodovi učenici osnivaju sjedište u Ohridu u Makedoniji, a dio učenika dolazi u Hrvatsku kojom vlada knez Branimir. Velikomoravsku kneževinu su uništili Mađari u 10. stoljeću.

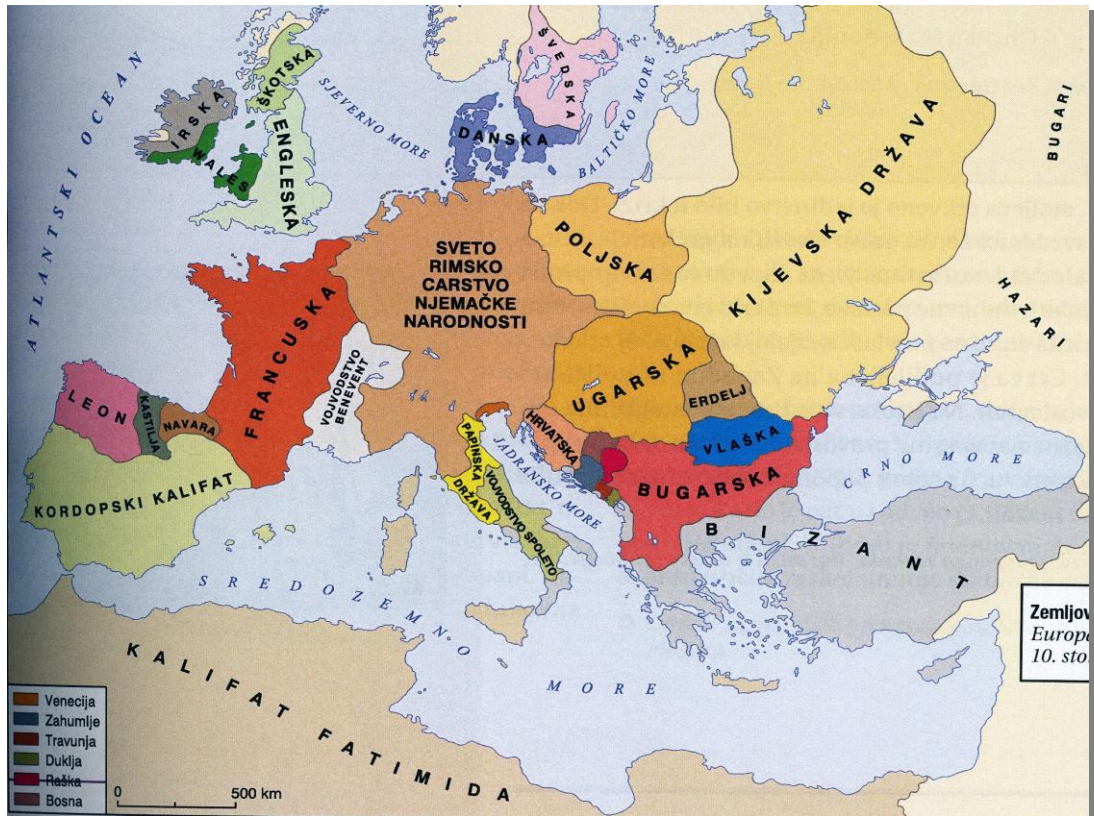
Sveto Rimsko Carstvo Njemačkog Naroda

Teutonsko kraljevstvo (Njemačka) je formirano nakon smrti zadnjeg istočnofranačkog Karolinga (Ludvig Dijete) početkom 10. stoljeća.

Njemački kralj Oton I. (936. - 973. godine) je osnivač Saske dinastije. Želio je obnoviti

Rimsko Carstvo pa je ratovao protiv Slavena, Mađara, izvršio pohod na Italiju i zauzeo Rim. Time je donekle obnovljeno carstvo Karla Velikog. U Rimu je 962. godine okrunjen za cara Svetog Rimskog Carstva Njemačkog Naroda. Oton I. je nametnuo svoju volju crkvi, pa je odlučivao o izboru pape i o ubiranju crkvene desetine. Njegovo vladanje je obilježeno raseljavanjem slavenskog stanovništva i germanizacijom (ponjemčivanjem) – nasilno nametanje njemačkog jezika, kulture i običaja drugim narodima.

Sukob pape i cara

Sukobi careva i papa oko investiture obilježili su 11. stoljeće.

Investitura je uvođenje u posjed ili službu.

Laička investitura je uvođenje u službu od strane svjetovnih vladara.

Njemački carevi, nasljednici Otona I., zadržali su privilegij postavljanja pape. Papa Grgur VII. je bio protiv laičke investiture. Smatrao je da papu treba birati kardinalski zbor, zalagao se za poštivanje celibata, obrazovanje svećenika, duhovnost kršćanskog života. Protivio se prodaji crkvenih zvanja. Papa Grgur VII. sukobio se, zbog reformi koje je htio provesti, s njemačkim carem Henrikom IV. Henrik IV. je protjerao papu iz Rima, a Grgur VII. je izopćio cara iz crkve. Spor papa i careva riješen je sporazumom u Wormsu 1122. godine. Crkvene osobe mogu primiti posjede od cara, a u crkvena zvanja ih uvodi papa.

Crkveni raskol 1054. godine

Kada je kršćanstvo postalo dozvoljena vjera u Rimskom Carstvu u 4. stoljeću postojalo je više crkvenih središta – Rim, Carigrad, Jeruzalem, Aleksandrija, Antiohija. Nakon podjele Rimskog Carstva, na zapadu crkvenu vlast ima papa (Rim), a na istoku patrijarh (Carigrad). Postojao je otpor prvenstvu rimskog pape iz ostalih crkvenih središta. Stvaranjem Papinske države u 8. stoljeću produbljen je sukob pape i patrijarha oko južne Italije (u sastavu Bizanta). Sukob se zaoštrio do te mjere da su se papa i carigradski patrijarh međusobno prokleli 1054. godine što je izazvalo crkveni raskol. Uspostavljene su dvije kršćanske crkve, na zapadu Rimokatolička, a na istoku Pravoslavna.